

Downloaded via the EU tax law app / web

HOTĂRÂREA CURŢII (Camera a şaptea)

9 octombrie 2014(*)

„Cerere de decizie preliminară – Concurență – Ajutoare de stat – Articolul 107 alineatul (1) TFUE – Noțiunea «ajutor de stat» – Impozit pe bunurile imobile – Scutire fiscală”

În cauza C-522/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Juzgado Contencioso Administrativo nº 1 de Ferrol (Spania), prin decizia din 12 aprilie 2013, primită de Curte la 1 octombrie 2013, în procedura

Ministerio de Defensa,

Navantia SA

împotriva

Concello de Ferrol,

CURTEA (Camera a şaptea),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, domnii A. Arabadjiev (raportor) și J. L. da Cruz Vilaça, judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Concello de Ferrol, de M. Villalba López, avoué, și de D. Vidal Lorenzo, abogado;
- pentru guvernul spaniol, de L. Banciella Rodríguez-Miñón, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de É. Gippini Fournier și de B. Stromsky, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei și concluzii, luate după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 107 alineatul (1) TFUE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Ministerio de Defensa (Ministerul Apărării din Spania) și Navantia SA (denumită în continuare „Navantia”), pe de o parte, și Concello de Ferrol (localitatea Ferrol), pe de altă parte, cu privire la scutirea de impozitul pe bunurile imobile

pentru un teren pus la dispoziția acestei societăți.

Cadrul juridic

3 Decretul legislativ regal 2/2004 de aprobare a textului consolidat al Legii de reglementare a finanțelor locale (Real Decreto legislativo 2/2004 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley Reguladora de las Haciendas Locales) din 5 martie 2004 (BOE nr. 59 din 9 martie 2004, p. 10284), în versiunea aplicabilă litigiului principal (denumit în continuare „Legea din 2004”), definește impozitul pe bunurile imobile ca „un impozit direct, real, aplicat la valoarea bunurilor imobile potrivit modalităților definite în prezenta lege”.

4 Articolul 61 alineatul 1 din Legea din 2004 prevede:

„Faptul generator al impozitului este constituit de deținerea următoarelor drepturi asupra bunurilor imobile rurale sau urbane și asupra bunurilor imobile cu caracteristici speciale:

- a) o concesiune administrativă asupra bunurilor imobile înseși sau asupra serviciilor publice cîrora acestea le sunt afectate;
- b) un drept real de suprafață;
- c) un drept real de uzufruct;
- d) dreptul de proprietate.”

5 Articolul 62 din legea menționată, intitulat „Scutiri”, prevede la alineatul 1 litera a):

„Sunt scutite următoarele imobile:

- a) cele aflate în proprietatea statului, a comunităților autonome sau a autorităților administrative locale care sunt afectate în mod direct siguranței naționale și serviciilor educative și penitenciare, precum și cele ale statului care sunt afectate apărării naționale.”

6 Articolul 63 alineatele 1 și 2 din Legea din 2004 prevede:

„1. Sunt supuse impozitării, în calitate de persoane impozabile, persoanele fizice și morale [...] care sunt titulari ale dreptului care constituie, în fiecare caz, faptul generator al acestei taxe.

[...]

2. Dispozițiile alineatului precedent se aplică sub rezerva posibilității persoanei impozabile de a repercuta sarcina fiscală suportată, în conformitate cu normele dreptului comun.

Administrațiile publice și entitățile sau organismele vizate la alineatul precedent repercută partea din quantumul impozitului datorat care se aplică persoanelor care, fără a avea calitatea de persoane impozabile, utilizează bunurile lor domeniiale sau patrimoniale în schimbul unei remunerații. Acestea sunt obligate să ia în considerare repercutarea. În acest scop, quantumul repercutat este stabilit în funcție de partea din valoarea cadastrală care corespunde suprafeței utilizate și construcției direct legate de fiecare locatar sau cesionar al dreptului de folosință.”

Situația de fapt din litigiul principal și întrebarea preliminară

7 Navantia este o întreprindere deținută integral de statul spaniol. Activitatea acesteia constă în construirea și în întreținerea de nave militare pentru acesta din urmă și pentru alte state, care sunt sau nu sunt membre ale Uniunii Europene, precum și în producerea, reparația și

întreţinerea unor produse diverse pentru sectorul privat, în principal în domeniul naval şi energetic.

8 Navantia dispune de un şantier naval situat pe teritoriul Concello de Ferrol, a cărui suprafaţă este de 932 348 m². În temeiul unui acord încheiat la 6 septembrie 2001, statul spaniol a pus la dispoziţia Navantia parcela de teren pe care o avea în proprietate şi care corespundea acestui şantier, sub forma unei cesiuni a dreptului de folosinţă, pentru un quantum de un euro pe an (denumit în continuare „acordul din 2001”).

9 Impozitul pe bunurile imobile pentru această parcelă, al cărui quantum este de 590 308,77 euro pentru anul 2010, a fost încasat de Concello de Ferrol pentru exerciţiile anterioare anului 2008.

10 În calitate de proprietar al parcelei respective şi ca urmare a cesiunii numai a dreptului de folosinţă către Navantia, statul spaniol este cel care este supus impozitului pe bunurile imobile, conform articolului 61 alineatul 1 litera d) din Legea din 2004. În temeiul acordului din 2001, statul spaniol repercutează quantumul impozitului asupra Navantia, astfel încât, în definitiv, aceasta este cea care trebuie să suporte sarcina fiscală.

11 Pentru exerciţiul 2008 şi exerciţiile următoare, statul spaniol şi Navantia au solicitat Concello de Ferrol, în temeiul articolului 62 alineatul 1 litera a) din Legea din 2004, beneficiul unei scutiri fiscale de la impozitul pe bunurile imobile datorat pentru parcela pe care este situat şantierul naval, cerere care a fost respinsă. Respingerea a fost contestată în faţa instanţelor competente, iar acest litigiu este cel care face obiectul procedurii principale.

12 Prin hotărârea din 22 octombrie 2012, Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Curtea Superioară de Justiţie din Galicia) a anulat o hotărâre anterioară a Juzgado Contencioso-Administrativo nº 1 de Ferrol din 25 noiembrie 2011, prin care acesta din urmă a respins acţiunea cu care a fost sesizat, Tribunal Superior arătând că trebuia admisă scutirea fiscală solicitată. Cauza a fost, aşadar, trimisă spre rejudecare în faţa instanţei de trimitere.

13 Juzgado Contencioso-Administrativo nº 1 de Ferrol consideră că beneficiul scutirii fiscale solicitate poate implica acordarea, în favoarea Navantia, a unui ajutor de stat contrar articolului 107 alineatul (1) TFUE, dat fiind că această scutire ar fi acordată prin intermediul resurselor publice unei întreprinderi care aparţine statului şi care ar fi de natură să denatureze sau să ameninţe să denatureze concurenţa.

14 Astfel, instanţa de trimitere consideră că, în calitate de ultim beneficiar al scutirii solicitate, Navantia ar obţine un avantaj selectiv prin faptul că sarcina fiscală suportată în mod normal – şi suportată de concurenţii săi privaţi din domeniul construcţiilor navale – ar fi redusă prin intermediul unei pierderi de resurse pentru Concello de Ferrol. Având în vedere această consolidare a poziţiei concurenţiale a Navantia pe pieţele vizate de activităţile sale militare şi civile, pe de o parte, concurenţa ar fi probabil denaturată şi, pe de altă parte, schimburile comerciale dintre statele membre ar fi afectate.

15 În aceste împrejurări, Juzgado Contencioso-Administrativo nº 1 de Ferrol a hotărât să suspende judecarea cauzei şi să adreseze Curţii următoarea întrebare preliminară:

„Scutirea fiscală de impozitul pe bunurile imobile de care beneficiază [Navantia] este compatibilă cu articolul [107 TFUE]? Scutirea fiscală pe care un stat membru [Regatul Spaniei] poate să o instituie cu privire la un teren [...] aflat în proprietatea sa şi pus la dispoziţia unei întreprinderi private cu capital integral public [...] de pe care aceasta furnizează bunuri şi prestează servicii care pot face obiectul schimburilor comerciale dintre statele membre este compatibilă cu articolul

Cu privire la întrebarea preliminar?

16 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 107 alineatul (1) TFUE trebuie interpretat în sensul că constituie un ajutor de stat, interzis în temeiul acestei dispoziții, scutirea de impozitul pe bunurile imobile a unei parcele de teren care aparține statului și care este pusă la dispoziția unei întreprinderi în care acesta din urmă deține totalitatea capitalului și care realizează, pe parcela respectivă, bunuri și servicii care pot face obiectul schimburilor comerciale dintre statele membre pe piețe deschise concurenței.

17 Este necesar să se arate de la bun început că Curtea nu este sesizată cu întrebarea privind compatibilitatea cu articolul 107 TFUE a punerii la dispoziția unei întreprinderi private, de către un stat membru, a unui teren pentru un preț simbolic.

18 În ceea ce privește întrebarea adresată, trebuie amintit că, potrivit articolului 107 alineatul (1) TFUE, cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

19 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, calificarea drept „ajutor” în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE impune îndeplinirea în mod cumulativ a condițiilor menționate la această dispoziție (Hotărârea Comisia/Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, punctul 38 și jurisprudența citată).

20 Astfel, pentru ca o măsură națională să poată fi calificată drept ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, în primul rând, trebuie să fie vorba despre o intervenție a statului sau prin intermediul resurselor de stat, în al doilea rând, această intervenție trebuie să fie susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre, în al treilea rând, ea trebuie să acorde un avantaj selectiv beneficiarului și, în al patrulea rând, ea trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența (Hotărârea Comisia/Deutsche Post, EU:C:2010:481, punctul 39 și jurisprudența citată).

21 Trebuie analizat, în primul rând, a treia dintre aceste condiții, potrivit căreia măsura în cauză trebuie analizată ca reprezentând acordarea unui avantaj beneficiarului. În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe de asemenea constante a Curții, sunt considerate ajutoare de stat intervențiile care, sub orice formă, pot favoriza direct sau indirect întreprinderi sau care trebuie să fie considerate un avantaj economic pe care întreprinderea beneficiară nu l-ar fi obținut în condiții de piață normale (Hotărârea Comisia/Deutsche Post, EU:C:2010:481, punctul 40 și jurisprudența citată).

22 Astfel, sunt, printre altele, considerate ajutoare intervențiile care, sub diverse forme, reduc sarcinile care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi și care, din acest motiv, făr s? fie subvenții în sensul strict al termenului, au aceeași natură și efecte identice (Hotărârea Bouygues și Bouygues Télécom/Comisia și alții și Comisia/Franța și alții, C-399/10 P și C-401/10 P, EU:C:2013:175, punctul 101).

23 Rezultat de aici că o măsură prin care autoritățile publice acordă anumitor întreprinderi un tratament fiscal avantajos care, deși nu presupune un transfer de resurse de stat, îi pune pe beneficiari într-o situație financiară mai favorabilă decât a celorlalți contribuabili constituie un

ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. În schimb, avantajele fiscale care rezultă dintr-o măsură generală aplicabilă fără distincție tuturor operatorilor economici nu constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 TFUE (Hotărârea P, C-6/12, EU:C:2013:525, punctul 18 și jurisprudența citată).

24 În speță, din dosarul aflat la dispoziția Curții rezultă că, pe de o parte, în temeiul acordului din 2001, Navantia este obligată să ramburseze statului spaniol impozitul pe bunurile imobile datorat Concello de Ferrol, conform articolelor 60 și 61 din Legea din 2004, pentru o parcelă pe care o are la dispoziție și pe care este situat ăntierul naval al acesteia, și că, pe de altă parte, ca urmare a scutirii fiscale în litigiu, prevăzută la articolul 62 din aceeași lege, nu se efectuează vreo plată a acestui impozit nici către Concello de Ferrol de către statul spaniol, nici, în consecință, către acesta din urmă de către Navantia.

25 În plus, este cert că, potrivit articolului 61 alineatul 1 din Legea din 2004, orice întreprindere care desfășoară activități pe un teren privat sau public și care îndeplinește una dintre condițiile enumerate la această dispoziție este supus impozitului pe bunurile imobile. În această privință, Concello de Ferrol susține că cvasitotalitatea întreprinderilor îndeplinesc una dintre aceste condiții și că numai mecanismul special al cesiunii dreptului de folosință, pus în aplicare prin acordul din 2001, ar permite Navantia să nu fie considerată persoană impozabilă.

26 Pe de altă parte, după cum precizează Concello de Ferrol, din articolul 63 alineatul 2 din legea menționată rezultă că, în cazurile atipice, cum ar fi cel din cauza principală, în care utilizarea unui teren nu este însoțită de unul dintre drepturile care constituie faptul generator al impozitului pe bunurile imobile, există o obligație legală pentru statul spaniol de a repercuta această taxă asupra utilizatorului terenului, acordul din 2001 îndeplinind această cerință legală.

27 În aceste împrejurări, este necesar să se considere că impozitul pe bunurile imobile constituie un impozit datorat în mod normal de Navantia și că scutirea de care beneficiază are ca efect reducerea directă, fără a mai fi necesară o altă intervenție, a sarcinilor care, în mod normal, grevează bugetul unei întreprinderi care se află într-o situație identică cu a sa. În consecință, rezultă că o astfel de scutire fiscală conferă Navantia un avantaj economic.

28 Deși guvernul spaniol arată că, potrivit articolului 62 alineatul 1 litera a) din Legea din 2004, scutirea prevăzută la această dispoziție a fost instituită nu în beneficiul unor întreprinderi precum Navantia, ci exclusiv în favoarea statului spaniol în calitate de entitate supusă plății impozitului pe bunurile imobile și că obiectivele urmărite în de răiuni de apărare națională, trebuie amintit că motivele care stau la baza unei măsuri de ajutor nu sunt suficiente pentru ca, de la bun început, o astfel de măsură să nu fie considerată „ajutor” în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, întrucât dispoziția amintită nu face distincție în funcție de cauzele sau de obiectivele intervențiilor statale, ci le definește în funcție de efectele lor (Hotărârea Comitato „Venezia vuole vivere” și alții/Comisia, C-71/09 P, C-73/09 P și C-76/09 P, EU:C:2011:368, punctul 94, precum și Hotărârea Comisia/EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punctul 77 și jurisprudența citată).

29 Or, în speță, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 24-26 din prezenta hotărâre, rezultă că, în temeiul articolului 62 alineatul 1 litera a) și al articolului 63 alineatul 2 din Legea din 2004, precum și în aplicarea acordului din 2001, scutirea de impozitul pe bunurile imobile ar avea ca efect reducerea directă, fără a mai fi necesară o altă intervenție, a sarcinilor care, în lipsa unei astfel de scutiri, ar greva bugetul Navantia.

30 În măsura în care guvernul spaniol susține că o astfel de scutire trebuie considerată o compensare a prestațiilor efectuate de Navantia pentru executarea obligațiilor de serviciu public, astfel încât această măsură nu ar presupune un avantaj pentru întreprinderea respectivă, trebuie să se constate că existența unei legături între, pe de o parte, această scutire și, pe de altă parte,

eventuale servicii de interes public prestate de Navantia nu rezultă deloc din dosarul de care dispune Curtea.

31 În aceste condiții, este necesar să se considere că scutirea de impozitul pe bunurile imobile solicitată conferă Navantia un avantaj economic.

32 Trebuie, în plus, să se amintească faptul că articolul 107 TFUE interzice ajutoarele „care favorizează anumite întreprinderi sau producerea anumitor bunuri”, cu alte cuvinte, ajutoarele selective (Hotărârea P, EU:C:2013:525, punctul 17).

33 Astfel, deși o măsură prin care autoritățile publice acordă anumitor întreprinderi un tratament fiscal avantajos care, deși nu presupune un transfer de resurse de stat, îi pune pe beneficiari într-o situație financiară mai favorabilă decât a cea a altor contribuabili constituie un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, situația este diferită atunci când este vorba despre avantaje care rezultă dintr-o măsură generală aplicabilă fără distincție tuturor operatorilor economici, care nu constituie ajutoare de stat în sensul aceleiași dispoziții (Hotărârea P, EU:C:2013:525, punctul 18).

34 Dintr-o jurisprudență constantă a Curții rezultă în această privință că articolul 107 alineatul (1) TFUE impune să se determine dacă, în cadrul unui anumit regim juridic, o măsură națională este de natură să favorizeze „anumite întreprinderi sau producerea anumitor bunuri” față de altele care, având în vedere obiectivul urmărit de regimul respectiv, să ar găsească într-o situație de fapt și de drept comparabilă (Hotărârea Portugalia/Comisia, C-88/03, EU:C:2006:511, punctul 54 și jurisprudența citată).

35 Prin urmare, calificarea unei măsuri fiscale naționale ca fiind „selectivă” presupune, într-o primă etapă, identificarea și examinarea prealabilă a regimului fiscal comun sau „normal” aplicabil în statul membru în cauză. În raport cu acest regim fiscal comun sau „normal” trebuie, într-o a doua etapă, să se aprecieze și să se stabilească eventualul caracter selectiv al avantajului conferit prin măsura fiscală în cauză, demonstrând că aceasta derogă de la sistemul comun respectiv, în măsura în care introduce diferențieri între operatorii care se găsesc, în privința obiectivului atribuit sistemului fiscal al statului membru respectiv, într-o situație de drept și de fapt comparabilă (Hotărârea Paint Graphos și alții, C-78/08-C-80/08, EU:C:2011:550, punctul 49).

36 În această privință, din elementele de care dispune Curtea reiese, pe de o parte, că, în conformitate cu articolele 60-63 din Legea din 2004, orice posesie sau utilizare a unui teren determină, în principiu, supunerea la plata impozitului pe bunurile imobile. Prin urmare, trebuie să se considere că regimul acestui impozit constituie regimul juridic de referință în scopul aprecierii eventualului caracter selectiv al măsurii de scutire în cauză.

37 Pe de altă parte, să a rătat deja că, prin derogare de la norma generală enunțată la punctul anterior, utilizarea parcelei de teren pe care se află șantierul naval al Navantia este, în aplicarea scutirii în litigiu și în temeiul acordului din 2001, în măsura în care acesta prevede cesionarea către întreprinderea menționată doar a dreptului de folosință a respectivei parcele, scutit de impozitul pe bunurile imobile.

38 Trebuie, în consecință, să se stabilească dacă o scutire fiscală precum cea în discuție în litigiul principal este de natură să favorizeze Navantia față de alte întreprinderi care se găsesc într-o situație de fapt și de drept comparabilă în raport cu obiectivul urmărit de regimul impozitului pe bunurile imobile spaniol, cu alte cuvinte, impozitarea posesiei sau a utilizării unui teren.

39 În această privință, din dosar reiese că scutirea bunurilor imobile ale statului „afectate apărării naționale” prevăzută la articolul 62 alineatul 1 litera a) din Legea din 2004 se poate aplica

tuturor activităților unei întreprinderi cum este Navantia, fără a fi necesar să se facă distincție dacă acestea au un caracter militar sau civil, aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere.

40 Prin urmare, trebuie să se considere că, prin prisma obiectivului de impozitare a posesiei sau a utilizării unui teren, se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă cu cea a societății Navantia nu numai întreprinderile care posedă sau utilizează terenuri în scopuri care în parțial de apărarea națională, dar și cele care posedă sau utilizează terenuri în scopuri exclusiv civile.

41 În consecință, este evident că, în raport cu acest ultim grup de întreprinderi, Navantia ar beneficia, în ceea ce privește activitățile sale civile, de un avantaj fiscal pe care nu pot să îl pretindă alte societăți care se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă. Prin urmare, trebuie să se considere că avantajul fiscal analizat ar prezenta *a priori* un caracter selectiv.

42 Cu toate acestea, dintr-o jurisprudență constantă rezultă că noțiunea de ajutor de stat nu are în vedere măsurile statale care introduc o diferențiere între întreprinderi și sunt, prin urmare, *a priori* selective, dacă această diferențiere rezultă din natura sau din economia sistemului de sarcini din care acestea fac parte, aspect care trebuie demonstrat de statul membru în cauză (Hotărârea Portugalia/Comisia, EU:C:2006:511, punctele 52 și 80, precum și jurisprudența citată).

43 O măsură care constituie o excepție de la aplicarea sistemului fiscal general se poate justifica astfel prin natura și economia generală a sistemului fiscal în cazul în care statul membru în cauză poate demonstra că această măsură rezultă direct din principiile fondatoare sau directoare ale sistemului său fiscal. În această privință, trebuie stabilită o distincție între, pe de o parte, obiectivele atribuite unui regim fiscal special și care îi sunt exterioare și, pe de altă parte, mecanismele inerente sistemului fiscal însuși care sunt necesare pentru realizarea unor asemenea obiective (Hotărârea Portugalia/Comisia, EU:C:2006:511, punctul 81).

44 În speță, din elementele transmise Curții nu rezultă că guvernul spaniol a invocat un argument de natură să demonstreze că scutirea fiscală solicitată ar rezulta direct din principiile fondatoare sau directoare ale sistemului fiscal al acestui stat membru și nici că ar fi necesară funcționării sau eficacității acestui sistem fiscal. În plus, astfel cum a arătat Comisia Europeană, o scutire a bunurilor imobile ale statului afectate apărării naționale nu pare să fie în raport direct cu obiectivele impozitului pe bunurile imobile însuși. Revine totuși instanței de trimitere sarcina să verifice existența unei eventuale justificări în lumina ansamblului elementelor pertinente ale litigiului cu care este sesizat.

45 Având în vedere toate considerațiile precedente, trebuie să se aprecieze că, în speță, a treia condiție, privind existența unui avantaj economic în favoarea beneficiarului măsurii de scutire solicitate, poate fi îndeplinită.

46 În al doilea rând, în ceea ce privește prima condiție, privind intervenția statului sau prin intermediul resurselor de stat, trebuie amintit că numai avantajele acordate direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat sau care reprezintă o sarcină suplimentară pentru stat trebuie considerate ajutoare în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. Astfel, din înșiși termenii acestei dispoziții și din normele de procedură prevăzute la articolul 108 TFUE reiese că avantajele acordate prin alte mijloace decât resursele de stat nu intră în domeniul de aplicare al dispozițiilor în cauză (Hotărârea Bouygues și Bouygues Télécom/Comisia și alții și Comisia/Franța și alții, EU:C:2013:175, punctul 99 și jurisprudența citată).

47 În consecință, trebuie să se verifice dacă există o legătură suficient de directă între, pe de o parte, avantajul acordat beneficiarului și, pe de altă parte, o diminuare a bugetului de stat sau chiar un risc economic suficient de concret de sarcini care îl grevează (a se vedea în acest sens Hotărârea Bouygues și Bouygues Télécom/Comisia și alții și Comisia/Franța și alții,

EU:C:2013:175, punctul 109).

48 În această privință, pe de o parte, nu se contestă că scutirea fiscală solicitată a fost instituită de statul spaniol și că ea constituie, așadar, o intervenție a acestuia din urmă. Pe de altă parte, este cert că reducerea unei sarcini care ar trebui în mod normal să greveze bugetul Navantia, care ar rezulta din scutirea respectivă, ar avea drept corolar o diminuare a bugetului Concello de Ferrol.

49 În aceste condiții, ar putea fi considerată îndeplinită condiția privind intervenția statului prin intermediul resurselor sale, aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere.

50 Constatarea nu este infirmată de argumentele guvernului spaniol prin care acesta se referă la Hotărârea Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10), precum și la Hotărârea Distribution Casino France și alții (C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, EU:C:2005:657). Astfel, această jurisprudență este lipsită de relevanță în raport cu cauza principală, dat fiind că vizează o ipoteză, distinctă de cea în discuție în prezenta cauză, în care impozitul face parte integrantă dintr-o măsură de ajutor și constituie, în consecință, el însuși un ajutor. În schimb, în cauza principală, nu s-a susținut deloc că impozitul pe bunurile imobile însuși constituie o măsură de ajutor, ci numai că scutirea de acesta din urmă conduce, în prezenta cauză, la conferirea unui ajutor în beneficiul Navantia.

51 În al treilea rând, cu privire la a doua și la a patra condiție referitoare la incidența asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și asupra concurenței a unei scutiri fiscale precum cea în discuție în litigiul principal, trebuie amintit că, în vederea calificării unei măsuri naționale drept ajutor de stat, nu este necesar să se stabilească un efect real al ajutorului în cauză asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și o denaturare efectivă a concurenței, ci doar să se examineze dacă acest ajutor este susceptibil să afecteze aceste schimburi și să denatureze concurența (Hotărârea Libert și alții, C-197/11 și C-203/11, EU:C:2013:288, punctul 76 și jurisprudența citată).

52 În special, atunci când un ajutor acordat de un stat membru consolidează poziția unei întreprinderi în raport cu aceea a altor întreprinderi concurente în cadrul schimburilor comerciale intracomunitare, acestea din urmă trebuie considerate ca fiind influențate de ajutor (Hotărârea Libert și alții, EU:C:2013:288, punctul 77 și jurisprudența citată).

53 În speță, este cert că sectorul construcțiilor navale este o piață deschisă concurenței și schimburilor comerciale dintre statele membre în care Navantia se află într-o situație de concurență cu alte întreprinderi. În plus, astfel cum reiese din indicațiile cuprinse în decizia de trimitere, o astfel de situație se regăsește nu numai în cazul activităților civile ale acestei întreprinderi, dar și în ceea ce privește activitățile sale în sectorul militar.

54 În aceste condiții, scutirea fiscală solicitată poate afecta schimburile comerciale dintre statele membre și poate denatura concurența, aspect care trebuie verificat de instanța de trimitere.

55 În consecință, cele patru condiții enunțate la punctul 20 din prezenta hotărâre pot fi îndeplinite în speță. Revine totuși instanței de trimitere sarcina să verifice dacă, având în vedere ansamblul elementelor pertinente ale litigiului cu care este sesizat, apreciate în lumina elementelor de interpretare oferite de Curte, scutirea fiscală menționată trebuie calificată drept ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

56 Având în vedere toate considerațiile precedente, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 107 alineatul (1) TFUE trebuie interpretat în sensul că poate constitui un

ajutor de stat, interzis în temeiul acestei dispoziții, scutirea de impozitul pe bunurile imobile a unei parcele de teren care aparține statului și care este pusă la dispoziția unei întreprinderi în care acesta din urmă deține totalitatea capitalului și care realizează, pe parcela respectivă, bunuri și servicii care pot face obiectul schimburilor comerciale dintre statele membre pe piețe deschise concurenței. Revine totuși instanței de trimitere sarcina să verifice dacă, având în vedere ansamblul elementelor pertinente ale litigiului cu care este sesizat, apreciate în lumina elementelor de interpretare oferite de Curte, o astfel de scutire trebuie calificată drept ajutor de stat în sensul aceleiași dispoziții.

Cu privire la cheltuielile de judecată

57 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară:

Articolul 107 alineatul (1) TFUE trebuie interpretat în sensul că poate constitui un ajutor de stat, interzis în temeiul acestei dispoziții, scutirea de impozitul pe bunurile imobile a unei parcele de teren care aparține statului și care este pusă la dispoziția unei întreprinderi în care acesta din urmă deține totalitatea capitalului și care realizează, pe parcela respectivă, bunuri și servicii care pot face obiectul schimburilor comerciale dintre statele membre pe piețe deschise concurenței. Revine totuși instanței de trimitere sarcina să verifice dacă, având în vedere ansamblul elementelor pertinente ale litigiului cu care este sesizat, apreciate în lumina elementelor de interpretare oferite de Curtea de Justiție a Uniunii Europene, o astfel de scutire trebuie calificată drept ajutor de stat în sensul aceleiași dispoziții.

Semnături

* Limba de procedură: spaniola.